

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Sosyal Bilgiler-5 Yazılı Örneği

SB.5.1.1.Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimine katkısını fark eder. (1 SORU)

1. Sosyal bilgiler dersinin bize katkılarını ifade eden 5 madde yazınız.

- *Etkin bir vatandaş olmamıza yardımcı olur.*
- *Hak ve sorumluluklarımızı öğretir.*
- *Millet olma bilincimizi güçlendirir.*
- *Ülkemizi ve dünyamızı daha iyi tanımamızı sağlar.*
- *Sorun çözme becerimizi geliştirir.*

SB.5.1.2.Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar. (2 SORU)

Haftasonu tatili için Türkiye'nin önde gelen kayak merkezlerinden Kartalkaya'ya gelenler, dönüşte yoldaki kar ve buzlanma nedeniyle zor anlar yaşadı. Kayan araçların çarpışması sonucu hasarlı kazalar da yaşandı. Yol kenarında bulunan lokantalar ise ağzına kadar doldu taşı. Aracı yolda kalan bazı tatilciler lokantada sıcak içecekler içerek sabahı bekledi. Yaşanan küçük kazalar nedeniyle bölgedeki tamirciler gece mesaisi yapıp sabaha kadar araç tamir etti.

2. a. Verilen örnek olaydaki sonuçların ortaya çıkmasına neden olan en temel gelişme nedir? (5 puan)

Yolda kar ve buzlanma yaşanması

2. b. Verilen örnek olaydan olumlu etkilenenler kimlerdir? Yazınız. (5 puan)

Yol kenarındaki lokantalar ve tamirciler

3. Etki alanları biri dar, diğeri geniş olan iki olay örneği veriniz. (10 puan)

Etki alanı dar olan olay örneği: *Örneğin Ahmet'in çantasını kaybetmesi*

Etki alanı geniş olan olay örneği: *Örneğin Almanya'da meydana gelen şiddetli kar yağışı*

SB.5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır. (2 SORU)

4. Bir öğrenci olarak okuldaki haklarınız nelerdir? 5 madde yazınız. (Her doğru madde 2, toplam 10 puan)

- *Güvenli ve sağlıklı bir okul ortamında bulunmak*
- *Okulun sunduğu sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmek*
- *Sınıf başkanlığı seçiminde aday olabilmek ve oy kullanabilmek*
- *Derslere etkin bir şekilde katılabilmek*
- *Düşüncelerimizi özgürce ifade edebilmek*

5. Birey olarak aile içinde sahip olduğunuzu bir rolü tabloya yazınız. Bu rol ile ilgili 2 hak ve 2 sorumluluk örneği veriniz. (10 puan)

Rol	<i>Çocuk, evlat, torun rollerinden birine yer verilmesi beklenir.</i>
Hak	- <i>Bizi ilgilendiren konularda fikrimizi belirtmek</i> - <i>Eğitim için gerekli ihtiyaçlarımızın karşılanmasını talep etmek</i> (veya evdeki haklarına vurgu yapan doğru cevaplar puanla değerlendirilir.)
Sorumluluk	- <i>Ailedeki rollerimize uygun davranmak</i> - <i>Odamızı ve ortak yaşam alanlarımızı temiz tutmak</i> (veya evdeki sorumluluklarına vurgu yapan doğru cevaplar puanla değerlendirilir.)

SB.5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir. (2 SORU)

6. Bölgede şiddeti artan savaş nedeniyle okullar tatil edildi. Gıda ürünlerine yaşanan erişim nedeniyle binlerce çocuğun açlık sıkıntısı ile karşı karşıya kaldığı belirtiliyor. Saldırıların sonucu hayatını kaybeden çocukların da olduğu kayıtlara geçti. UNİCEF, ülkenin savaş riski düşük olan bölgelerinde bazı çocukların tehlikeli işlerde çalıştırıldığını da basın açıklamasında duyurdu.

Bu açıklamada çocukların ihlal edilen hakları nelerdir? Yazınız. (10 puan)

Eğitim hakkı, beslenme hakkı, çalıştırılma yasağı, yaşama hakkı

7. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne neden ihtiyaç duyuldu? Bu soruya Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonunun (UNICEF) basın sözcüsü Helga Kuhn (Helga Kohn) şöyle cevap veriyor: "Bir kere, çocuklar yetişkin insanlar değil. Yetişkinlerin her yaptığını yapamazlar. Onlar özel korumaya muhtaçtırlar. Bu nedenle de onları koruyacak özel bir çevreye ihtiyaçları vardır. Bundan ise yetişkinler sorumludur. Bu hakların uygulanmasını sağlayabilmek için de çocukların kendi haklarına sahip olduklarının önceden bilinmesi gerek."

Bu metne göre Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne neden ihtiyaç duyulmuştur. Yazınız. (10 puan)

Çocuklar yetişkinlerin yaptıkları işleri yapamazlar. Bu nedenle korumaya muhtaç oldukları için onları koruyacak haklara ihtiyaç duyulmuştur.

SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder. (3 SORU)

8. Aşağıda verilen kavramların açıklamalarını önüne yazınız. (10 puan)

- *Çağ: Önemli bir olayla başlayıp önemli bir olayla biten uzun zaman dilimleri.*
- *Milat: Hz. İsa'nın doğumu kabul edilen tarih.*
- *Tarih öncesi çağ: Yazının icadından önceki dönem.*
- *Tarih çağları: Yazının icadından sonraki dönem.*

9. Mezopotamya’da kurulan önemli uygarlıklardan biri de Babillerdir. Merkezî krallıkla yönetilen Babillerin başkenti Babil şehridir. Babil şehri binaları ve mimarisi ile bilinir. Şehre mavi sırlı tuğlalardan yapılmış, üzerinde yazı ve resimlerin bulunduğu İhtar Kapısı’ndan girilirdi. Babil Kulesi ve Asma Bahçeleri de bu şehirde bulunurdu. Babiller en parlak dönemlerini, ünlü hükümdarları Hammurabi zamanında yaşamışlardır. Kral Hammurabi, “Hammurabi Kanunları” olarak bilinen, Mezopotamya’nın en gelişmiş yasalarını hazırlamıştır. Temel geçim kaynakları tarım ve ticaret olan Babiller, tıp ve astronomi alanında çok ileri gitmişlerdir.

Bu metne göre Babillerin hukuk alanında geliştiklerini gösteren cümle hangisidir? Yazınız. (10 puan)

Kral Hammurabi’nin “Hammurabi Kanunları” olarak bilinen, Mezopotamya’nın en gelişmiş yasalarını hazırlaması

10. Aşağıda Anadolu medeniyetlerinin insanlık tarihine katkı sağladıkları bazı konular verilmiştir. Bu bilgilerin önüne hangi medeniyet olduğunu yazınız. (10 puan)

İnsanlık Tarihine Katkısı	Medeniyet
Mısırlılar ile yaptıkları savaş sonunda dünyanın ilk yazılı antlaşması olarak bilinen Kadeş Antlaşması’nı MÖ 1280 yılında imzalamışlardır.	Hititler
“Fibula” adı verilen çatal iğneyi icat etmişler ve UNESCO tarafından 2023 yılında Dünya Mirası Listesi’ne alınan Gordion şehrini inşa etmişlerdir.	Frigler
Bilimde oldukça gelişmişler, tıp, matematik, tarih ve felsefe alanlarında gelişmişler, Latin alfabesinin oluşumuna katkı sağlamışlardır.	İyonlar
Sulama kanalları yapmışlar, mimaride oldukça gelişmişler ve Van Kalesi’ni inşa etmişlerdir.	Urartular
Parayı icat etmişler, Sard şehrinden başlayıp Mezopotamya’ya kadar uzanan Kral Yolu’nu kullanmışlardır.	Lidyalılar